

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku fylkkamánni
Tromssan ja Finmarkun maaherra

Vår dato:

21.08.2019

Vår ref:

2019/7958

Deres dato:

Deres ref:

Sør-Varanger kommune
Postboks 406
9915 KIRKENES

Saksbehandler, innvalgstelefon

Rasmus Kristoffer Høyning, 78 95 03 27

Forlengelse av skadefellingstillatelse på bjørn i Neiden – fra 22. august til og med 31. august 2019

Fylkesmannen i Troms og Finnmark viser til skadefellingstillatelse på 1 bjørn i Neiden gitt 25.07.2019, forlengelse av gitt skadefellingstillatelse gitt 31.07, 07.08 og 15.08, befarung i Neiden 14.08.2019 og samtaler med Sør-Varanger skadefellingslag og Neiden Beitelag 21.08.

Det har den siste tiden ikke dukket up så mange kadavre og tiltak for å få sau hjem fra utmarksbeite har blitt iverksatt. Det er klokken 00.00 21.08 avbildet bjørn med viltkamera satt opp av skadefellingslaget nær hjemmebeite og beredskapsarealer hvor det 08.08 ble tatt sau dokumentert tatt av bjørn.

Bakgrunn

Fylkesmannen mottok telefon klokken 22.00 24. juli fra regionalt rovviltansvarlig Magne Asheim i Statens naturoppsyn (SNO). Han meddelte at sauebønder i Neiden hadde funnet 2 sauekadaver i beiteområdet sitt i Sør-Varanger kommune. Det ble felt 1 bjørn i Neiden beiteområde 22. juli. Etter felling av bjørn 22.07 var det funnet 1 nytt kadaver tatt av bjørn. Skadene som ble meldt inn til SNO 24.07 ble av SNO vurdert tatt av bjørn, 1 lam som var undersøkt og en sau basert på bilder. Etter funnet av kadaveret 22.07 har skadefellingslaget vært forberedt på at det kunne være én skadegjørende bjørn til i området. Etter telefonsamtaler med sauebønder i Neiden og skadefellingsleder Vidar Pettersen ble det gitt skadefelling over telefon da varsel fra e-bjeller ville avdekke helt ferske spor, og et fellingsforsøk vill kunne iverksettes på grunnlag av dette..

-Vedtak-

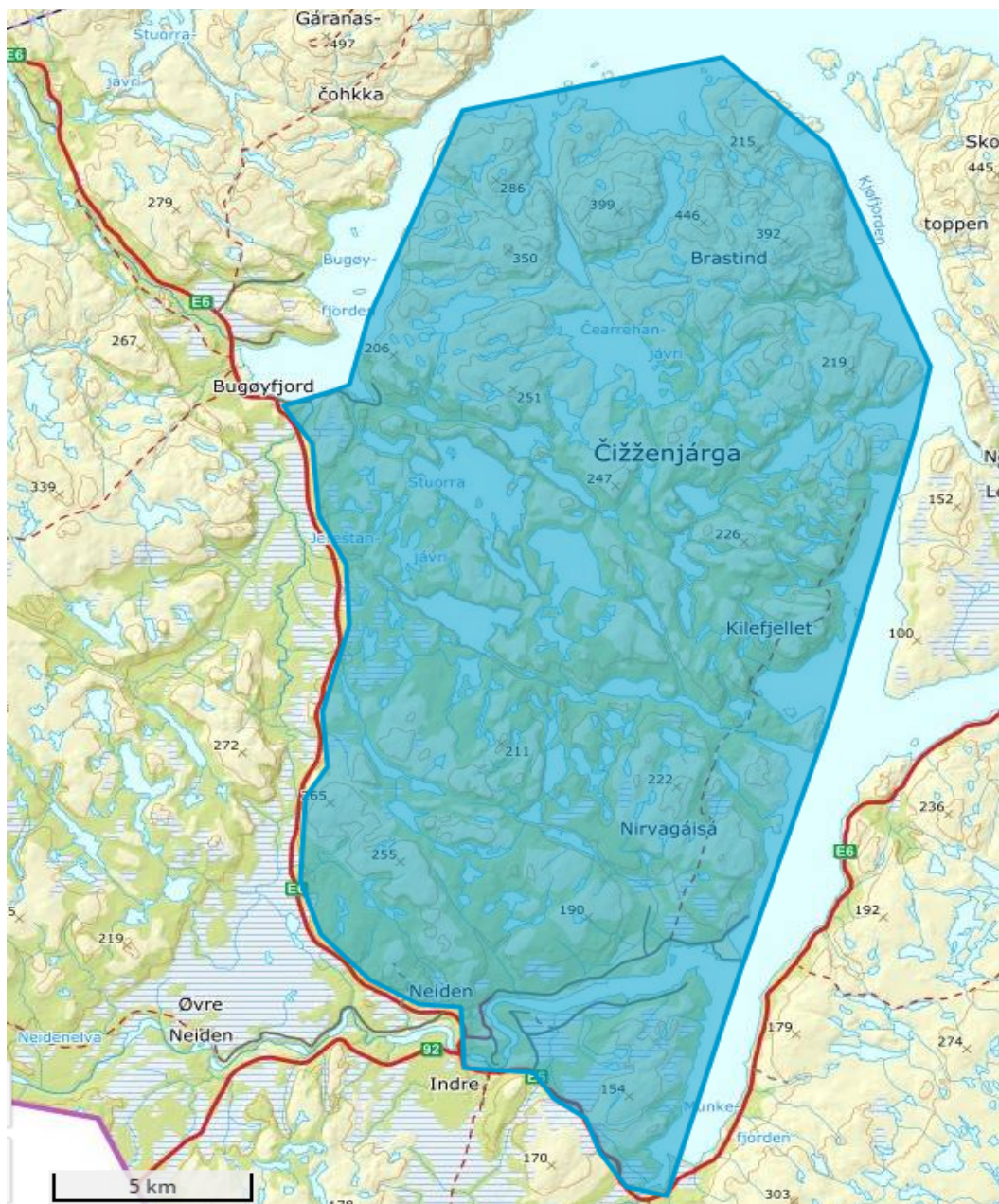
Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b og § 77, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9, jf. §§ 1 og 3, forlenger Fylkesmannen fellingstillatelse på 1 bjørn i Neiden i Sør-Varanger kommune. Tillatelsen er knyttet til skadegjørende bjørn. Bjørnebinne med unge/r, og binnens unge/r er unntatt fra fellingstillatelsen. Forlengelsen av skadefellingstillatelsen gjelder fra og med 22.08.2019 til og med 31.08.2019, og innenfor nærmere angitte vilkår.

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven § 28 og 29, samt rovviltforskriften § 8 tredje ledd. En eventuell klage skal fremsettes for Fylkesmannen i Troms og Finnmark jf. forvaltningsloven § 32.

Vilkår knyttet til tillatelsen

- 1.** Skadefellingen gjennomføres av Sør-Varanger interkommunale skadefellingslag.
- 2.** Fellingsleder Vidar Pettersen er ansvarlig for at alle medlemmene i fellingslaget er gjort kjent med avgrensningene og vilkårene for fellingstillatelsen. Dersom fellingsleder ikke er tilstede selv under fellingsforsøket er det praktiske ansvaret delegert videre til Erling Kristiansen og Bjørnar Benum.
- 3.** Fylkesmannen anbefaler at skadefellingsleder vurderer bruk av hundeeekvipasjer. Dette forutsetter nødvendige tillatelser fra kommunen og god kommunikasjon med berørte parter som beitelaget og reindrift i området.
- 4.** Fellingslagets størrelse må være slik at det sikres kommunikasjon mellom jegerne. Dette for å unngå at det felles flere dyr enn det fellingstillatelsen gjelder. Fellingsleder er ansvarlig for å gjøre dette brevet kjent for fellingslaget, samt å kontrollere at skyttere har oppfylt kravene om avlagt storviltprøve. Deltakerne i fellingsforsøket forplikter seg til å utøve fellingen på en human og sikkerhetsmessig forsvarlig måte. Fylkesmannen gir dispensasjon fra viltlovens § 21 bokstav c, forutsatt at nødvendige tillatelser foreligger. Fellingslaget kan ikke utvides uten tillatelse fra Sør-Varanger kommune.
- 5.** Når felling av bjørn har skjedd, skal dette omgående meldes til Fylkesmannen tlf. 77 64 20 00 på dagtid eller 481 97 472 etter arbeidstid og til Statens naturoppsyn tlf. 922 64 407. Tid og sted for felling skal oppgis. Fellingsstedet skal påvises dersom Fylkesmannen, SNO eller politiet ber om det.
- 6.** Ved felling skal det brukes våpen og ammunisjon som er godkjent for felling av elg, hjort og villrein. Anslagsenergi for ammunisjon med kulevekt mellom 9 og 10 gram skal være minst 2700 joule (275 kgm) på 100 meters avstand. For ammunisjon med kulevekt på 10 gram eller mer skal anslagsenergien være minst 2200 joule (225 kgm) målt på 100 meters avstand. Det skal benyttes ekspanderende prosjektil.
- 7.** Bjørnebinne med unge/r og binnens unge/r er unntatt fra fellingstillatelsen.
- 8.** Dersom bjørn påskytes, men ikke gjenfinnes umiddelbart som dødt, skal fellingslaget gjennomføre skuddplassundersøkelse og innledende ettersøk. Skadefellingsleder er ansvarlig for at skadefellingen avsluttes slik at det alltid er tid for skuddplassundersøkelse og innledende ettersøk før mørket vanskeliggjør dette, likeledes at det ikke løsnes skudd så tidlig på morgenen at skuddplassundersøkelse og innledende ettersøk vanskeliggjøres/må utsettes på grunn av lysforholdene. Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet (tlf. 02800) skal varsles om påskytingen omgående. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk.
- 9.** Felte dyr skal ivaretas og håndteres på en slik måte at skrotten ikke ødelegges eller forringes unødig. Kontakt SNO for bistand til å håndtere skrotten. Felte dyr tilhører viltfondet. Felt bjørn skal utvømmes, alle deler av dyret skal tas vare på. Indre organer må ikke kasseres. Felt bjørn må også flås slik at skinnen er helt – hode eller labber skal ikke kappes av. Skrotten av flådd bjørn lagres kjølig i påvente av videre avklaring om håndtering.
- 10.** Fylkesmannen vurderer fortløpende situasjonen, og kan på eget initiativ oppheve denne tillatelsen.
- 11.** Fellingsområdet fremgår av kart og er skravert i blått.

Godtgjøring ved fellingsforsøk

Kommunen kan utbetale godtgjøring til fellingslaget for den tid som er benyttet til fellingsforsøket. Deltagere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere. Utbetalingen må ikke overskride de rammer som fremgår av vedtaket. Klima- og miljødepartementet har fastsatt en døgnset på 1600 kroner per døgn per deltager. Kommunen kan betale ut godtgjøring inntil døgnseten per deltager etter rapport fra fellingsleder. Fylkesmannen yter etter søknad tilskudd til kommunen til dekning av godtgjøring. Kommunens søknad om godtgjøring må inneholde timelister fra den enkelte deltager, underskrevet av den enkelte, og av skadefellingsleder. Innsats i 7,5 timer eller mer utløser full set på 1600 kroner, innsats under 7,5 timer aktuelle døgn gir en utbetaling på 213,3 kroner per time. Godtgjøring skal kun gis for de dager av skadefellingsperioden der forsøk på skadefelling har pågått aktivt.

Skadefellingen administreres av Sør-Varanger kommune som fungerer som regnskapsførende enhet for fellingslaget i forbindelse med utbetalingene. Fylkesmannen gir en øvre økonomisk ramme for

skadefellingsforsøket begrenset til 10 personer og 7 dager og en døgnsum på 1600 kroner per døgn og person. Dette gir en øvre økonomisk ramme på kr. 112 000,-.

I tillegg vil feriepengene og arbeidsgiveravgift bli dekket av Fylkesmannen. Skadefellingsleder sender inn til kommunen, samlet for hele skadefellingslaget, krav om godtgjøring ved fellingsforsøk, og krav om dekning av direkte og dokumenterte kostnader inntil 30 000 kroner. Side: 4/6 Kravene fra hver deltager må inneholde navn, adresse, postnr, poststed og bankkonto, samt total sum som kreves refundert. Utleggskravet må ha dato og underskrift fra den som har hatt utleggene, og fra skadefellingsleder.

Kravene fra hver deltager må inneholde navn, adresse, postnr, poststed og bankkonto, samt total sum som kreves refundert. Utleggskravet må ha dato og underskrift fra den som har hatt utleggene, og fra skadefellingsleder.

Forvaltningsmål for rovvilt

Hovedmålsetningen i norsk rovviltforvaltning er to-delt, jf. rovviltforliket av 2004. Den to-delte målsetningen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konflikten og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Et viktig virkemiddel i norsk rovviltforvaltning er såkalt differensiert forvaltning. Dette innebærer i hovedsak at man skal skille rovvilt og beitedyr i tid og rom. Konkret innebærer dette at man har opprettet forvaltningssoner for de ulike rovviltartene, såkalte A-områder. Utenfor A-områdene skal beitedyr prioriteres og disse områdene kalles B-områder.

I forvaltningsplan for rovvilt i region 8 Troms og Finnmark fremgår regionale forvaltningsmål for store rovvilt og delmål for å nå hovedmålsetningene. Ett av delmålene er å sørge for effektivt uttak av rovvilt som representerer skadepotensiale i B-områder.

Lowverk

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 b, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9 kan Fylkesmannen fatte vedtak om iverksetting av felling for å forhindre fremtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltneemda, jf. rovviltforskriften § 8, eller Miljødirektoratet jf. § 13. Miljødirektoratet har i brev av 29.05.2019, tildelt en kvote for betinget skadefelling av brunbjørn på 5 dyr (1 dyr igjen 19. juli) til fylkesmennene i rovviltregionene 6, 7 og 8 for 2019.

Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning.

Det skal særlig tas hensyn til:

- a) områdets betydning som beitemark
- b) skadenes omfang og utvikling
- c) potensialet for fremtidige skader
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Videre skal Fylkesmannen vurdere søknaden etter naturmangfoldloven §§ 8-12.

Bestandsstatus og leveområder for brunbjørn

Det nasjonale bestandsmålet for brunbjørn er 13 årlige kull. Bestandsmålet for region 8 Troms og Finnmark er på 6 årlige kull. Antallet kull blir beregnet på bakgrunn av innsamlet DNA fra bjørnebinner. I 2018 ble det beregnet at det ble født 2,4 kull i Troms og Finnmark. Dette er under det

fastsatte bestandsmålet. Det ble gjennom DNA-analyser av bjørnemøkk identifisert 49 ulike bjørner i Finnmark i 2018.

De viktigste områdene for brunbjørn i Finnmark ligger i Pasvikdalen og indre deler av Finnmarksvidda i Karasjok og Kautokeino kommune. Det er i disse områdene de fleste binnene oppholder seg og det er dermed her produksjonen i bjørnebestanden skjer.

De siste 3 år er den kjente avgangen av bjørn i Finnmark på tre individer, alle felt på skadefelling. Én hannbjørn 20.05.2017, én hannbjørn 22.07.2019 og én binne 25.07.2019.

Fylkesmannens vurdering

Det aktuelle området er et viktig beiteområde for sau og rein. I de sørlige delene fra Neiden til Strømsneset er det 3 sauebesetninger på beite. Totalt er det rundt 1000 sau og lam. Terrenget er preget av bjørkeskog, myrer og vann. Videre er det også rein på beite i det aktuelle området. Det er ikke forvaltningsområde for noen arter av store rovdyr i beitet, men det grenser til A-område for jerv i vest og er kun noen få kilometer unna A-området for bjørn i sør.

Det er 12 dokumenterte kadaver av sau tatt av bjørn i rovbasse i perioden 18.07-23.07 da det ble felt 1 bjørn i det aktuelle området. I perioden hvor ny skadefellingstillatelsen har vært gjeldende 25.07-07.08 er det registrert 16 kadaver hvor av 13 er dokumentert til bjørn og de kadavrene med status ukjent/usikker er vurdert ut fra bilder.

Erfaring fra tidligere skadesituasjoner forårsaket av bjørn i Neiden viser at omfanget av skader kan bli stort. I 2015 ble det dokumentert 19 sau drept av bjørn over en periode på om lag 6 uker. Fremtidig skadepotensiale vurderes som stort, da det er mye sau på beite i store og vanskelig tilgjengelige utmarksområder.

Mulige forebyggende tiltak i skadesituasjoner med bjørn er blant annet samling og flytting av beitedyr til mindre rovviltutsatte områder. Videre kan man også sette inn utvidet tilsyn og ekstra tilstedeværelse for å holde bjørnen borte fra beitedyrene. Neiden beitelag gjennomfører planlagte forebyggende tiltak som inkluderer forsinket slipp, planlagt utvidet tilsyn, bruk av radiobjeller og tidlig nedsanking. Beitelaget har fått tilbud om tilskudd til akutte forebyggende tiltak. Dette omfatter utvidet tilsyn og søk etter kadaver ved bruk av kadaverhund. Fylkesmannen vurderer at beitelaget langt på vei gjør det som er rimelig for å forebygge tap til rovvilt.

Den aktuelle bjørnen oppholder seg i et svært viktig område for sauedrift og utgjør betydelig potensiale for fremtidig skade da det er mange dyr på beite. Da det er felt en bjørn i samme området er det uvisst hvor mange av de 12 innmeldte kadavrene før den tidligere fellingen som er forårsaket av denne bjørnen. Videre er det vanskelig å iverksette effektive forebyggende tiltak på grunn av terrengets beskaffenhet.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Fylkesmannen vurderer at uttak av 1 bjørn ikke vil medføre en vesentlig negativ påvirkning på bjørnebestanden i regionen. Begrunnelsen for dette er at ynglende binner oppholder seg

hovedsakelig i kjerneområdene for bjørn i Pasvik og indre deler av Finnmarksvidda, slik at et uttak av bjørn i Neiden sannsynligvis ikke vil påvirke produksjonen i bjørnebestanden nevneverdig.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Fylkesmannen vurderer kunnskapsgrunnlaget som tilstrekkelig til å fatte vedtak i saken. Forvaltningen har meget god kunnskap om status og utbredelse for brunbjørn og således et godt grunnlag for å vurdere hvilken effekt uttaket vil ha på bestanden. Førvar prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9 kommer dermed ikke til anvendelse. Fylkesmannen vurderer at uttak av 1 bjørn ikke vil påvirke økosystemet nevneverdig, jf. naturmangfoldloven § 10.

Det er knyttet vilkår til gjennomføring av skadefelling for å unngå vesentlig skade på naturmangfoldet, jf. naturmangfoldloven § 12.

Konklusjon

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b og § 77, jf. forskrift om forvaltning av rowilt § 9, jf. §§ 1 og 3, forlenger Fylkesmannen fellingstillatelsen på 1 bjørn i Neiden i Sør-Varanger kommune. Tillatelsen er knyttet til skadegjørende bjørn. Bjørnebinne med unge/r og binnens unge/r er unntatt fra fellingstillatelsen. Skadefellingstillatelsen gjelder fra og med 22.08.2019 til og med 31.08.2019 innenfor nærmere angitte vilkår.

Begrunnelsen for vedtaket er at det foreligger et betydelig potensial for fremtidig skade og pågående skader og det finnes ikke noen annen tilfredsstillende løsning for å avverge denne. Fylkesmannen har lagt stor vekt på områdets betydning for beitenæring i sin vurdering. Uttak av 1 bjørn vurderes å ikke ha en vesentlig negativ effekt på bjørnebestanden i Finnmark.

Med hilsen

Bente Christiansen
miljødirektør

Rasmus Kristoffer Høyning
overingeniør miljø

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Miljødirektoratet Postboks 5672 Sluppen 7485 TRONDHEIM